

ÎNCHEIERE

23 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de Chirvas Olga, reprezentată de avocatul Pruteanu Natalia,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Chirvas Olga împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Administrația Națională a Penitenciarelor cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral cauzat, a dobânzii de întârziere, încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 25 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelurile declarate de către Chirvas Olga și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, fiind menținută hotărârea din 31 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 05 martie 2019, Chirvas Olga a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral cauzat, încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată, a indicat că, la 21 mai 2015, Chirvas Olga s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Departamentului Instituțiilor Penitenciare, Penitenciarului nr. 9 – Pruncul cu privire la contestarea actului administrativ și achitarea indemnizației de maternitate.

În susținerea acțiunii depuse a invocat că, la 10 august 2012, la OSC Ștefan Vodă a fost înregistrată căsătoria între Chirvas Olga și Chirvas Victor. Soțul, Chirvas Victor, a fost angajat în sistemul penitenciar din 01 noiembrie 2010 în calitate de șef de sector în Penitenciarul nr. 10. Ulterior, a fost transferat la Penitenciarul nr. 9. Începând cu data de 02 ianuarie 2013, Chirvas Olga s-a aflat la întreținerea soțului

său, fapt confirmat prin carnetul de muncă. La XXXX 2013, s-a născut XXXXX XXXX, iar la XXXXX 2015, s-a născut XXXX XXXX.

La 17 februarie 2015, Chirvas Olga s-a adresat către Penitenciarul nr. 9 cu cerere privind achitarea indemnizației pentru concediul medical la locul de muncă al soțului. Prin răspunsul eliberat de Penitenciarul nr. 9 din 25 februarie 2015, cererea a fost respinsă.

Prin hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 17 noiembrie 2015, s-a dispus admiterea acțiunii depuse de Chirvas Olga împotriva DIP, Penitenciarului nr. 9 – Pruncul cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea calculării și achitării indemnizației de maternitate și a indemnizației pentru creșterea copilului minor și încasarea cheltuielilor de judecată. A fost recunoscut drept ilegal a refuzul DIP nr.5/c-559 din 24 aprilie 2015. A fost obligat DIP să calculeze și să achite lui Chirvas Olga, indemnizația de maternitate în legătură cu faptul aflării în concediul de maternitate pentru perioada 05 februarie 2015–10 iunie 2015, urmat de nașterea copilului minor XXXX XXXX, născut la XXXX 2015. A fost obligat DIP să calculeze și să achite din bugetul de stat lui Chirvas Olga indemnizația pentru creșterea copilului minor XXXX XXXX, născută la XXXX 2013 până la vârsta de 3 ani. A fost obligat DIP să calculeze și să achite din bugetul de stat lui Chirvas Olga, indemnizația pentru creșterea copilului minor XXXX XXXX născut la XXXX 2015 până la vârsta de 3 ani. Au fost încasate de la DIP în beneficiul lui Chirvas Olga cheltuielile de judecată pentru asistența juridică acordată în sumă de 3000 lei.

Hotărârea instanței de judecată este irevocabilă, fiind menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 iunie 2016, iar prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 07 decembrie 2016, recursul DIP a fost declarat inadmisibil.

La 03 mai 2017, Chirvas Olga a înaintat spre executare documentul executoriu, emis de Judecătoria Botanica cu nr.3-119/15 din 17 noiembrie 2015, către executorul judecătoresc Nicolaescu Nicolae.

Prin încheierea din 03 mai 2017, s-a dispus intentarea procedurii de executare, executorul judecătoresc a expediat, iar debitorul – DIP a recepționat la 11 mai 2017 încheierea din 03 mai 2017 și copia documentului executoriu.

Departamentul Instituțiilor Penitenciare a executat parțial prevederile hotărârii instanței de judecată, invocând faptul că nu ei trebuie să execute hotărârea judecătorească, iar Chirvas Olga urmează să se adreseze la CNAS.

Din acest considerent, executorul judecătoresc a înaintat în instanță un demers privind înlăturarea neclarităților, iar prin încheierea din 12 iunie 2018, s-a dispus admiterea demersului înaintat și s-a lăsat în vigoare în continuare obligația DIP de a achita indemnizația stabilită.

La 16 iunie 2017, în adresa Departamentului Instituțiilor Penitenciare a fost expediată o somație în care au fost prezentate calculele indemnizațiilor cât și solicitarea expresă de asigurare a executării prevederilor documentului executoriu. Recepționând somația la 20 iunie 2017, DIP nu a expediat în adresa executorului judecătoresc nici un răspuns și nici nu a contestat calculul cu privire la restanța privind plata indemnizației.

La 13 noiembrie 2018, executorul judecătoresc Nicolaescu Nicolae a expediat în adresa DIP o solicitare repetată privind întreprinderea măsurilor necesare în vederea executării hotărârii irevocabile, solicitare rămasă fără răspuns.

La moment, Departamentul Instituțiilor Penitenciare nu a executat prevederile

hotărârii instanței de judecată și nu a calculat și nici nu a achitat indemnizația pentru creșterea copiilor minori XXXX XXXX și XXXX XXXX până la vârsta de 3 ani. Astfel, documentul executoriu rămâne neexecutat, întrucât executorul judecătoresc Nicolăescu Nicolae nu are împuternicirea de a calcula de sine stătător restanța la plata indemnizației pentru creșterea copiilor minori până la vârsta de 3 ani, deoarece aceasta ar depăși limitele obiectului executării documentului executoriu în forma în care acesta este redactat.

Până în prezent, deși din momentul punerii în executare a titlului a expirat deja 1 an și 10 luni, debitorul nu a executat hotărârea instanței.

În prezent copilul minor XXXX XXXX a împlinit deja vârsta de 3 ani, iar în privința copilului minor XXXX XXXX este cunoscută cu certitudine perioada în care nu a fost achitată indemnizația pentru creșterea copilului.

Deși debitorul era obligat să efectueze calculele, având la dispoziție certificatele de salariu pentru perioadele în care urma să fie achitată indemnizația pentru creșterea copiilor minori XXXX XXXX și XXXX XXXX, a efectuat asemenea calcul în corespundere cu prevederile art. 18 alin. (6) al Legii privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale.

Luând în considerare faptul că debitorul DIP a recepționat încheierea din 03 mai 2017 la 11 mai 2017, a avut la dispoziție 15 zile de a o executa benevol, dar nu a binevoit să facă uz de asemenea drept, începând cu data de 27 mai 2017, Chirvas Olga are dreptul să-i fie achitată dobânda de întârziere în conformitate cu prevederile art. 619 din Codul civil. Pentru perioada 27 mai 2017–04 martie 2019, dobânda de întârziere constituie 21 198,19 de lei.

Având în vedere importanța cauzei pentru Chirvas Olga, faptul că suma datorată este necesară pentru întreținerea copiilor minori, reclamanta a considerat că urmează să fie compensate din contul bugetului de stat: prejudiciul real suportat, în mărime de 75 409,04 lei, dobânda de întârziere pentru perioada indicată în mărime de 21 198,19 de lei, suma de 30 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, precum și cheltuielile de judecată.

Prin hotărârea din 31 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost admisă parțial.

A fost constatată încălcarea dreptului reclamantei Chirvas Olga, la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 17 noiembrie 2015, irevocabilă din 07 decembrie 2016, dosarul nr.3-119/15, la acțiunea lui Chirvas Olga către DIP, P-9 Pruncul cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea calculării și achitării indemnizațiilor, prin executarea cu întârziere și incompletă a hotărârii.

A fost încasată de la bugetul de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Chirvas Olga, suma de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și 3 000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată, iar în total suma de 13 000 de lei.

În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 25 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse apelurile declarate de către Chirvas Olga și de către Ministerul Justiției, fiind menținută hotărârea din 31 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanțele ierarhic inferioare au reținut că, în cadrul

procedurii de executare a hotărârii Judecătorei Botanica, mun. Chișinău nr. 3-119/15 din 17 noiembrie 2015, reclamantei indubitabil i-a fost încălcat dreptul la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești. Neexecutarea acestei hotărâri nu-i poate fi imputată lui Chirvas Olga, dar autorităților implicate, care sunt responsabile de executarea acestui act judecătoresc.

Având în vedere faptul că reclamantei-apelante i-a fost încălcat dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, ținând cont de durata perioadei de neexecutare, luând ca bază satisfacția acordată de către CtEDO în cauzele similare, judecând în mod echitabil, instanțele au apreciat că suma de 10 000 de lei este o satisfacție echitabilă pentru reclamantă.

Cu privire la cerința privind repararea prejudiciului material ce rezultă din achitarea indemnizației de maternitate și a indemnizației pentru creșterea copiilor minori și cerința de încasare a dobânzii de întârziere, instanțele au considerat-o ca fiind neîntemeiată și urmând a fi respinsă, or, Legea nr. 87 nu este aplicabilă în această parte și nu poate fi impusă achitarea sumelor menționate în obligația statului, cu atât mai mult că documentul executoriu și în prezent se află în procedura de executare, urmând a fi executat integral.

La 03 iunie 2020, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 25 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri prin care pretențiile reclamantei să fie respinse integral.

În motivarea recursului a invocat faptul că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii. Astfel, aceste încălcări ale instanței de apel au dus la soluționarea greșită a litigiului.

La 15 iulie 2020, Chirvas Olga, reprezentată de avocatul Pruteanu Natalia, a declarat recurs împotriva deciziei din 25 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea parțială al acesteia și a hotărârii primei instanțe în partea pretențiilor respinse cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri prin care pretențiile să fie admise integral.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel la pronunțarea deciziei nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată.

Analizând temeiurile invocate în cererile de recurs în raport cu materialele pricinii și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de Chirvas Olga, reprezentată de avocatul Pruteanu Natalia, sunt neîntemeiate și urmează a fi declarate inadmisibile, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului este de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 25 februarie 2020 și expediată participanților la proces la 25 martie 2020 (f.d. 172), însă la materialele cauzei nu există înscrisuri care să certifice momentul recepționării

acesteia de către participanții la proces. Astfel, având în vedere faptul că recursurile declarate împotriva deciziei din 25 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău au fost înregistrate la 03 iunie 2020 și, respectiv, 15 iulie 2020, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, acestea se consideră declarate în termen.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al din Codul de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de recurenți nu pot duce la admisibilitatea recursurilor, or, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel. În acest context este de menționat faptul că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursurilor, fiind lipsite de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurenților cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursurilor, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Abordarea recurenților, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestora cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursurilor nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea acestora ca fiind admisibile.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererile de recurs declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de Chirvas Olga, reprezentată de avocatul Pruteanu Natalia.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursurilor ca fiind admisibile.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de Chirvas Olga, reprezentată de avocatul Pruteanu Natalia.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Svetlana Filincova,

Judecătorii

Galina Stratulat,

Iurie Bejenaru